

STUDIJŲ KOKYBĖS VERTINIMO CENTRAS

Vytauto Didžiojo universiteto

LITERATŪRA IR SPAUDA PROGRAMOS (621Q20006)
VERTINIMO IŠVADOS

EVALUATION REPORT
OF LITERATURE AND PRESS (621Q20006)
STUDY PROGRAMME
at Vytautas Magnus University

Grupės vadovas:
Team leader:

Prof. dr. Dainora Pociūtė-Abukevičienė

Dr. Donata Mitaitė

Grupės nariai:
Team members:

Dr. Dainius Vaitiekūnas

Kotryna Peilakauskaitė

Išvados parengtos lietuvių kalba
Report language - Lithuanian

Vilnius
2012

DUOMENYS APIE ĮVERTINTĄ PROGRAMĄ

Studijų programos pavadinimas	<i>Literatūra ir spauda</i>
Valstybinis kodas	621Q20006
Studijų sritis	Humanitariniai mokslai
Studijų kryptis	Literatūrologija
Studijų programos rūšis	Literatūrologija
Studijų pakopa	Antroji
Studijų forma (trukmė metais)	Nuolatinė (2)
Studijų programos apimtis kreditais	80
Suteikiamas laipsnis ir (ar) profesinė kvalifikacija	Filologijos magistras
Studijų programos įregistravimo data	2009-08-31 , Nr.1-73

INFORMATION ON ASSESSED STUDY PROGRAMME

Name of the study programme	<i>Literature and Press</i>
State code	621Q20006
Study area	Humanities
Study field	Literary studies
Kind of the study programme	Literary studies
Level of studies	Master
Study mode (length in years)	Full-time (2)
Scope of the study programme in national credits	80
Degree and (or) professional qualifications awarded	Master of philology
Date of registration of the study programme	2009-08-31 , Nr.1-73

© Studijų kokybės vertinimo centras
The Centre for Quality Assessment in Higher Education

TURINYS

I. ĮŽANGA	4
II. PROGRAMOS ANALIZĖ	4
1. Programos tikslai ir studijų rezultatai	4
2. Programos sandara	6
3. Personalias.....	9
4. Materialieji ištekliai	10
5. Studijų eiga ir jos vertinimas.....	11
6. Programos vadyba.....	13
III. REKOMENDACIJOS	14
IV. APIBENDRINAMASIS ĮVERTINIMAS.....	15

I. ĮŽANGA

Vytauto Didžiojo universiteto (VDU) filologijos krypties magistrantūros studijų programa „Literatūra ir spauda“ (621Q20006) vykdoma VDU Humanitariniame fakultete, Lietuvių literatūros katedroje. Tai vienintelė katedros vykdoma magistrantūros programa, kurią katedra nuolat keičia arba atnaujina. Pažymėtina, kad 1993 m. Lietuvių literatūros katedra įregistravo studijų programą „Lietuvių literatūra“ (6210P4115), kuri 2000 m. buvo perregistruota kaip tos pačios katedros vykdoma „Šiuolaikinės lietuvių literatūros“ (6210H4115) programa, o 2007 m. – dar sykį perregistruota nauju pavadinimu „Literatūra ir spauda“. Pirmosios dvi programos buvo gilinamojo pobūdžio, o naujoji – plečiamojo pobūdžio (pagal tuomet galiojusius teisės aktus). 2009 m. programa „Literatūra ir spauda“ Studijų kokybės vertinimo centro buvo vertinama išoriškai. Apibendrinamajame vertinime buvo nurodytos rekomendacijos aukštajai mokyklai dėl kai kurių trūkumų pašalinimo ir tolesnių programos vykdymo perspektyvų. 2011 m. vykdyto išorinio vertinimo tikslas buvo atlikti išsamią „Literatūros ir spaudos“ studijų programos analizę bei pateikti rekomendacijas programos gerinimui. Vertinimas vyko dviem etapais: ekspertai susipažino su VDU pateikta programos savianalizės suvestine bei jos priedais, o vėliau, siekiant išsamiau susipažinti su programos vykdymu, organizuotas vizitas į universitetą.

II. PROGRAMOS ANALIZĖ

1. Programos tikslai ir studijų rezultatai

Pateiktoje savianalizės suvestinėje atnaujinti programos tikslai, analizuojami ir apibendrinami penkerių metų programos vykdymo rezultatai (2007-2011). Iš esmės tai pirmoji adekvatesnę vertinimo perspektyvą suteikianti programos savianalizė, nes tik nuo 2007 m. programa ėmė ryškiau formuoti savo tapatybę kaip „Literatūros ir spaudos“ programa.

Detaliau suformuluoti trys studijų programos tikslai (p. 5) rodo, kad naujoji programa orientuota į:

1. Informacijos apie literatūros procesus rinkimą ir sistemimą;
2. Surinktos informacijos mokslinį nagrinėjimą, aiškinimą, kritinį vertinimą;
3. Literatūrologinių tyrimų rezultatų viešinimą, atidumą naujausiems literatūrologijos procesams ir pan.

Toks komunikacinio ir informacinio pobūdžio tikslų suformulavimas nubrėžia gana savitus šios programos tapatybės kontūrus, turint galvoje tai, kad Lietuvoje šiuo metu vykdoma palyginti

daug programų, suteikiančių filologijos magistro (Literatūrologijos krypties) kvalifikaciją. Programos rengėjai ir vykdytojai siekia formuoti savo tapatybę informacinės visuomenės poreikiams. Tačiau tokia studijų orientacija atitolina šią programą nuo fundamentalesnių humanitarikos (visų pirma – lituanistikos) studijų ir tiriamųjų tikslų. Juk Lietuvių literatūros katedros vykdomoje programoje kaip pagrindiniai ir svarbiausi turi būti formuluojami konkretūs lituanistikos tikslai. Galima suprasti, kad atsiribojimas nuo grynosios lituanistikos buvo nulemtas noru išplėsti magistrantūros galimybes, padaryti ją tarpdalykiškesnę, pritraukti į ją kuo daugiau studentų iš kitų filologinių ir humanitarinių disciplinų. Tačiau iš esmės šis noras nėra realizuotas, nes tiek programos vykdytojai, tiek studentai beveik išimtinai yra lituanistai. Tai tikrai ne blogybė, todėl programos vykdytojams vertėtų pagalvoti, ar tokio tikslo konkretizavimas nesuteiktų programai autentiškesnės tapatybės ir fundamentalesnės lituanistinių studijų perspektyvos.

Darbo rinkos požiūriu, programa reikalinga ir pagrįsta, nes turi daug praktinio pobūdžio užmojų. Ypač pabrėžiama, kad programa orientuojasi į žiniasklaidos lauką. Taigi, programa imasi rengti specialistą, kuris galėtų dirbti net tik švietimo ir mokslo, bet ir platesnėje kultūros platinimo ir sklaidos sferoje. Lietuvos kultūrinės spaudos tinklas yra pakankamai platus ir šakotas, bet jai stinga profesionalių analitikų ir darbuotojų. Tiek populiarios, tiek akademinės literatūros leidyboje dar vis pasigendama profesionalių redaktorių, platų kultūrinį išsilavinimą turinčių leidybos specialistų ir pan. Kita vertus, pažymėtina, kad Lietuvos universitetuose vykdoma nemažai panašių programų. Pavyzdžiui, Vilniaus universitete vykdomos trys programos, turinčios bendrų aspektų su vertinamąja programa. Tai Filologijos fakultete vykdomas „Semiotikos“ programa bei dvi naujos programos „Literatūros antropologija ir kultūra“ bei „Intermedialios literatūros studijos“, VU Komunikacijos fakultete vykdoma „Leidybos“ programa, ŠU – „Literatūrologijos“ programa ir kt.

Tas pats pasakytina ir apie studijų siekinius (rezultatus). Savianalizėje (lentelė Nr. 2 Studijų siekiniai) pateikti studijų siekiniai dera su programos pavadinimu ir išsikeltais programos tikslais, tačiau šie siekiniai yra atriboti nuo konkretesnių lituanistikos plėtros perspektyvų. Turint galvoje, kad didžioji programos vykdytojų dauguma yra Lietuvių literatūros katedros lituanistai, o dėstomų dalykų turinio pagrindą sudaro lituanistinė medžiaga, darytina išvada, kad lituanistikos tikslų ir siekinių formulavimo programoje trūksta.

Tačiau apskritai programos „Literatūra ir spauda“ tikslai ir numatomi studijų rezultatai atitinka humanitarinių mokslų sričiai taikomus antrosios studijų pakopos principus, jie suformuluoja pakankamo lygio filologijos magistro kvalifikacijos įgijimo reikalavimus.

Pagrindinės srities stiprybės ir silpnybės

Stiprybės: konkretizuota programos informacinio ir komunikacinio pobūdžio tapatybė, humanitarikos ir socialinių mokslų jungtis, programa turi tarpdalykinės programos bruožų ir yra derinama su VDU strategija vykdyti tarpdalykinius mokslo tyrimus. Programos pavadinimas, numatomi studijų rezultatai, programos turinys dera tarpusavyje.

Silpnybės: per mažai konkretizuota lituanistinė programos misija, jos tikslai ir uždaviniai. Didžioji programos vykdytojų yra Lietuvių literatūros katedros lituanistai, dėstomų dalykų turinio pagrindą sudaro lituanistinė medžiaga, programos studentų dauguma – lituanistai, todėl labiau turėtų būti išryškinti ir įgyjamos lituanistinės kvalifikacijos aspektai.

2. Programos sandara

Programa sudaryta pagal Lietuvos Respublikos Mokslo ir studijų įstatymą (2009 m. balandžio 30 d. Nr. XI-242) ir VDU Statuto reikalavimus. Kaip jau buvo paminėta įžangoje, nuo 2007 m. programos rengėjai buvo nusprendę ankstesnį gilinamąjį Lietuvių literatūros katedros vykdomos magistrantūros studijų pobūdį pakeisti plečiamuoju, vadovaudamiesi tuomet galiojusiais teisės aktais (Dėl bendrųjų reikalavimų studijų programoms, Žin., 2005, Nr. 93-3461). Šis siekis lėmė tai, jog buvo įvesta daugiau dalykų, susijusių su antrojo programos pavadinimo dėmens (spaudos) studijomis.

Pažymėtina, kad savianalizės suvestinėje programos vykdytojai nenurodo, kad vadovaujasi 2010 m. birželio 3 d. Lietuvos Respublikos Švietimo ir mokslo ministro įsakymu Nr. V-826 patvirtintu Magistrantūros studijų programų bendrųjų reikalavimo aprašu. Tačiau vizito metu pastebėta, kad iš esmės studijų programa atitinka jo reikalavimus: programos apimtis – 120 kreditų (90 kreditų + 30 kreditų magistro baigiamajam darbui). Visi programos dalykai įgyvendinami per tris semestrus, o ketvirtas studijų semestras paliekamas magistro baigiamojo darbo rašymui. Visiems dalykams, nepriklausomai nuo jų pobūdžio, skirta po 6 kreditus. Magistro baigiamajam darbui skirta 30 kreditų. 90 kreditų surenkami per pirmuosius tris semestrus (po 30 kreditų). Kiekviename 1-3 semestru išklaunami 4 dalykai (trys privalomi ir vienas pasirenkamas, po 6 kreditus, iš viso – 24 kreditai). Kas semestrą vykdomas tiriamasis projektas (Nr. 1, Nr. 2, Nr. 3, po 6 kreditus). Du tiriamieji darbai yra praktiniai, tačiau gana glaudžiai susiję su magistrinio darbo temos paieška ir pasirengimu jo rašymui. Tai pagrįstas sprendimas, nes mokslinės temos formulavimas ir pasirengimas ją tirti yra svarbus mokslinio tiriamojo darbo etapas. Trečiasis tiriamasis projektas yra praktinio pobūdžio, pasirinkus su būsima karjera susijusią instituciją. (p. 12). Praktinio ir teorinio pobūdžio dalykai programoje sėkmingai subalansuoti. Galima teigti, kad praktinių dalykų intensyvumas programai leidžia ir

realizuoti jos išsikeltus komunikacinius tikslus ir yra tinkama sąlyga numatyti šių tikslų įgyvendinimo tobulinimo ir plėtros perspektyvas.

2009 m. atliekant šios programos išorinį vertinimą pastebėta nemažai programos sandaros trūkumų. Buvo rekomenduota:

- a) panaikinti atotrūkį tarp formalios ir realios programos sandaros (po 2009 m. vykusio ekspertų vizito į VDU paaiškėjo, kad dalis programoje surašytų dalykų buvo tik formalūs ir niekada nebuvo skaitomi). Vertinant programą 2011 m., ji pataisyta, programoje atsisakyta eilės formaliųjų niekada neskaitytų kursų.
- b) įvesti į programą pasirenkamųjų dalykų. Vertinant programą 2011 m. paaiškėjo, kad šis nurodymas vykdomas, kas semestrą leidžiant rinktis po vieną dalyką.
- c) įgyvendinti pasirinktą programos plečiamąjį pobūdį ir atsakingiau parengti plečiamajam programos pobūdžiui būtinus tarpdalykinio pobūdžio kursus, o jei tai neįmanoma – kviesti specialistus iš kitų Lietuvos aukštųjų mokyklų. Vertinant programą 2011 m. paaiškėjo, kad į šią pastabą iš dalies atsižvelgta (įvestas tarpdalykinis kursas „Literatūra ir medijos“. Kursas „Lietuvių literatūrinė spauda“ išplėstas ir padalintas į du – „Lietuvių literatūrinė spauda (1904-1944“ ir „Lietuvių literatūrinė spauda (nuo 1945 m.)“). Pabrėžtina, kad nors 2010 m. birželio 3d. Nr. V-826 LR Švietimo ir mokslo ministro įsakyme „Dėl magistrantūros studijų programų bendrųjų reikalavimų aprašo patvirtinimo“ gilinamųjų ir plečiamųjų magistrantūros studijų skirtys nebeaktualizuojamos, šios magistrantūros studijų programos pavadinimas ir tikslai nurodo tam tikrą programos socialinę, komunikacinę orientaciją, todėl tokių dalykų atsiradimas programoje yra aktualus. Tačiau atkreiptinas dėmesys į tai, kad patys studentai pokalbių su ekspertais metu pastebėjo, jog dalyko „Lietuvių literatūrinė spauda“ išplėtimas ir padalijimas į du dalykus yra mažai pagrįstas, nes padalijimas įvyko kursą ne iš esmės atnaujinant, o tik išplečiant jo apimtį ir turinį chronologiniu principu.

Dabartinėje programoje atsisakyta kai kurių buvusių plečiamųjų kursų, kurie praeitos ekspertizės metu buvo pastebėti kaip atliekantys tik formalią funkciją („Teksto lingvistika“, „Semantika ir pragmatika“). Vietoj 2009 m. vertinime daug pastabų sulaukusio bakalauro programos lygmens dalyko „Tarpukario Lietuvos kultūra“ buvo įvestas labiau programos tikslus atitinkantis dalykas „Spaudos žanrai ir stiliai“. Savianalizės suvestinėje teigiama, kad įvestas naujas dalykas „Komunikacijos kultūros“. Iš tiesų atrodo, kad tai – pakoreguotas buvęs, magistro programos tikslų ir siekinių neatitikęs, „Tarpkultūrinės komunikacijos“ dalykas. Tačiau jo turinys yra iš esmės atnaujintas. Kitų dalykų pavadinimai ir turiniai taip pat pakoreguoti (Vietoj „Literatūros filosofijos“ įvesta „Literatūros filosofija ir estetika“, „Mitofolkloriniai disursai“

pakeisti „Mitopoetiniais diskursais“). Tad galima daryti išvadą, kad programos sandara ir turinys esmingai atnaujinti ir pakoreguoti.

Daugumos dalykų tikslai atitinka magistro studijoms keliamus reikalavimus. Vis dėlto programoje dar pasitaiko dalykų, kurių tikslai magistro studijoms yra per menki, daugiau pažintinio, o ne probleminio pobūdžio. Kai kurių dalykų turiniai yra labiau tinkantys lietuvių filologijos bakalauro studijų lygmeniui. Pavyzdžiui, dalykas „Literatūros kritika: teorija ir praktika“. Iš esmės tai senos programos dalykas „Lietuvių literatūros kritika“ pakoreguotu pavadinimu. Dėl savo turinio dalykas jau buvo kritikuotas praeitame ekspertų vertinime. Dabartinis jo turinys nebeatitinka ir pavadinimo, nes dėstomi tie patys, tai yra, pažintiniai lietuvių literatūros kritikos aspektai. Ekspertai mano, kad magistrantūros studentai jau pirmojoje pakopoje turi būti įsisavinę žinias apie literatūros kritikos žanrus ir pagrindines Lietuvoje egzistuojančias mokyklas bei atstovus. Pabrėžtina ir tai, jog programos vykdytojų moksliniai tyrimai tiesiogiai nėra pakankamai susieti su programa Literatūra ir spauda. Daugumos mokslininkų publikacijos nėra orientuotos į spaudos ir žiniasklaidos lauko analizę, kuria grindžiamas šios programos išskirtinumas.

Programos sandara neabejotinai leidžia įgyvendinti didžiąją dalį numatytų studijų siekinių. Pastarieji yra sutelkti į filologų, gebančių rinkti ir sisteminti informaciją apie literatūros procesus; apibūdinti ir moksliai nagrinėti surinktą informaciją, kritiškai vertinti ir suteikti vertę pritaikant šiuolaikinius literatūros tyrimo metodus; rengti specialistus, gebančius viešai pateikti literatūrologinių tyrimų rezultatus ir kt.)

Reikalavimai magistro baigiamiesiems darbams (savianalizės priedas 3.6) pakankamai detalai apibrėžia baigiamojo darbo struktūros ir įforminimo aspektus. Tačiau pateikti reikalavimai yra bendri, galintys tikt bet kuriai kitai humanitarinių studijų programai, jie nėra pritaikyti konkrečiai programai ir neformuluoja būtent „Literatūros ir spaudos“: programos baigiamųjų darbų mokslinės krypties ir turinio tikslų. Išanalizavus baigiamųjų darbų sąrašus ir temas išryškėja atotrūkis tarp studijų programos „Literatūra ir spauda“ tikslų ir baigiamuosiuose darbuose pateikiamų studijų rezultatų. Tai nereiškia, kad didesnių trūkumų turi programos sandara, bet nurodo, kad darbų temų formulavimas turėtų būti kryptingesnis. Iki šiol apgintų magistro darbų temos yra tradiciškai lituanistinės, jos nėra kaip nors specifiškiau orientuotos į spaudos ar žiniasklaidos lauką, leidybą, redagavimo problematiką. Tai tik dar kartą patvirtina, jog programos vykdytojais, viena vertus, turėtų atidžiau formuluoti savo programos išskirtinumo aspektus, kita vertus, atkreipti didesnę dėmesį į faktiškai vykdomos lituanistinės misijos konkretizavimą.

Pagrindinės srities stiprybės ir silpnybės

Stiprybės: panaikintas ankstesnės ekspertizės metu pastebėtas atotrūkis tarp realios ir formalios programos sandaros, įvesti pasirenkamieji dalykai, programos vykdytojai skiria didelį dėmesį savarankiško tiriamojo darbo ugdymui, programa pasižymi praktinio ir teorinio pobūdžio dalykų balansu. Praktinių dalykų intensyvumas programai leidžia ir realizuoti jos išsikeltus komunikacinius tikslus ir yra tinkama sąlyga numatyti šių tikslų įgyvendinimo tobulinimo bei plėtros perspektyvas. Programa iš esmės atnaujinta remiantis ankstesnėmis rekomendacijomis.

Silpnybės: Dalis programos dalykų, įvestų siekiant pateisinti programos turinį ir tikslus, įgyvendinta šiek tiek formaliai. Vienas dalykas („Lietuvių literatūrinė spauda“) buvo padalintas į du pagal chronologinį principą, nors iš esmės tai tas pats dalykas. Pagrįstai ne visi studentai yra patenkinti tokiu sprendimu ir mano, kad du turinio požiūriu skirtingi dalykai suteiktų programai daugiau literatūrologinės specifikos ir išplėstų įgyjamas kompetencijas. Vykdomi programos dėstytojų moksliniai tyrimai menkokai susieti su vykdoma „Literatūros ir spaudos“ programa ir jos tikslais. Baigiamųjų darbų temos yra tinkamos literatūrologinei programai, bet tarp jų turėtų būti ir temų, adekvačiau atspindinčių programos „Literatūra ir spauda“ išskirtinumo pagrindimą.

3. Personalas

Daugumos dėstytojų kvalifikacija ir mokslinė veikla yra gera arba pakankama. Lietuvių literatūros katedros dėstytojų mokslo produkcijos per pastaruosius penkerius metus duomenys demonstruoja, kad katedros mokslininkai yra atlikę įvairaus pobūdžio mokslinių darbų: publikavę straipsnių, knygų, atlikę taikomųjų darbų. Ne mažiau kaip 20 procentų krypties dalykų apimties dėsto profesoriaus pareigas einantys dėstytojai. Programą vykdo įvairių amžiaus grupių dėstytojai, į programos vykdymą įjungiami ir patyrę, ir jauni mokslininkai, dominuoja dėstytojai, kurių amžiaus grupė yra iki 40 metų.

Programos dėstytojų pagrindą sudaro VDU Lietuvių literatūros katedros dėstytojai. Iš viso programoje dėsto 10 dėstytojų, tarp kurių yra: 2 profesoriai (I. Buckley, A. Kovtun), 7 docentai (A. Butkus, A. Gustaitienė, D. Kuizininė, E. Klivis, A. Mykolaitytė, I. Stepukonienė, I. Žakevičienė), 1 lektorė (V. Višomirskytė). Savianalizės suvestinėje nurodoma, kad tik vienas dėstytojas (doc. E. Klivis) yra ne katedros darbuotojas, nors į programos dalykus dėstančiųjų sąrašą įtraukta ir kitų padalinių dėstytojų (prof. A. Balčytienė, Dr. A. Vinciūnienė, dr. A. Zykas, A. Butkus).

Vis dėlto, dėstytojų įvairovė ir kaita galėtų būti intensyvesnė. Didelė dalis dėstytojų toje pačioje programoje dėsto po du dalykus (A. Gustaitienė, D. Kuizininė, A. Mykolaitytė, I. Žakevičienė, I. Stepukonienė), o lektorė Višomirskytė net tris (Kiberteksto poetika, Literatūros

sociologija, Naratologija). Toks dalykų skaičius magistrantūros studijų programoje ne visiškai adekvatus lektorės pedagoginėms bei mokslinėms kompetencijoms. Turint omenyje, kad beveik visos magistrantūros studentės yra to paties universiteto lituanistės, dirbusios su tais pačiais dėstytojais jau bakalauro studijų programoje, būtų pageidautina didesnė programoje dėstančiųjų mokslininkų įvairovė. Programos kokybė tikrai pagerėtų, jei vienoje magistrantūros programoje dėstytojas galėtų susikoncentruoti ties vienu, ir tik išimtinais (išskirtinės kompetencijos) atvejais, dviem dalykais.

Daugumos dėstytojų mokslinės veiklos kryptys atitinka jų dėstomus dalykus. Tačiau retais atvejais pasitaiko kad dėstytojas neturi arba beveik neturi publikacijų dėstomo dalyko tema. Tai kelia abejonių dėl jo pasirengimo dėstyti antroje studijų pakopoje, kurios dėstytojų kompetencijai turėtų yra keliami aukštesni reikalavimai nei pirmos pakopos dėstytojams. Pavyzdžiui, lekt. Višomirskytė neturi publikacijų iš naratologijos srities, tad vargu ar pamatuotas tokio dalyko įvedimas į programą. Tokį dalyką, neturint tinkamo specialisto, vertėtų keisti kitu (juo labiau, kad naratologija yra gana specifinė tekstų analizės prieiga) arba pasitelkti tinkamus specialistus. Pažymėtina ir tai, kad nederėtų laikyti reikšmingomis kai kurių nereikšmingų publikacijų (enciklopedijose, nerecenzuojamuose leidiniuose ir pan.), nurodomų tarp penkių reikšmingiausių kai kurių dėstytojų publikacijų.

Pastebima, kad bendradarbiavimas su kitų Lietuvos ar užsienio universitetų dėstytojais galėtų būti intensyvesnis. Kvalifikacijos tobulinimo galimybės yra įvairios, jomis naudojamos, tačiau dėstytojai per retai išvyksta į ilgesnes nei mėnesio stažuotes, nes nenumatyta, kas juos galėtų pakeisti studijų proceso metu.

Pagrindinės srities stiprybės ir silpnybės

Stiprybės: personalas mėgstamas studentų, santykiai tarp studentų ir dėstytojų itin kolegiški, dėstytojai rūpinasi savo kvalifikacijos kėlimu, yra aktyvūs mokslininkai.

Silpnybės: beveik visi dėstytojai skaito po du kursus toje pačioje programoje. Turint galvoje, kad dalykų skaičius programoje yra negausus, studentai neturi galimybės susipažinti su platesniu mokslininkų kontekstu. Beveik nekviečiami vizituojantys dėstytojai, mainai su kitomis mokslo ir studijų institucijomis galėtų būti intensyvesni. Pasitaiko, kad dėstomas dalykas neatitinka mokslinių (interesų krypties) dėstytojo kompetencijų. Mažai išvykstama į ilgalaikes stažuotes.

4. Materialieji ištekliai

Programai realizuoti VDU yra sukurtos pakankamos materialiosios sąlygos. Humanitariniame fakultete įrengta pakankamai vietų turinčių auditorijų ir laboratorijų. Gerai

funkcionuoja techninės ir administracinės tarnybos. Pusė viso bibliotekos fondo yra laisvai prieinami studentams.

Turima programinė įranga ir informacinės technologijos užtikrina šiuolaikišką studentų darbą. Tačiau ekspertai pažymi, kad VDU bibliotekos padaliniai, nors ir aprūpinti informacinėmis technologijomis, dėl lėšų trūkumo nepakankamai dėmesio skiria nuoseklios mokslinės humanitarikos knygų fondo kaupimui. Programos vykdytojai pripažįsta, kad bibliotekoje šiek tiek trūksta užsienio mokslo literatūros, tačiau atsižvelgiant į tai, kad bibliotekos darbuotojai atlieka nuolatinę naujų dokumentų, reikalingų studijoms, poreikio analizę, rekomenduojama, kad patys programos vykdytojai aktyviau nurodytų apie būtinus programos vykdymui leidinius ir dokumentus.

Pagrindinės srities stiprybės ir silpnybės

Stiprybės: humanitariniai išteklių sutelkti gana centralizuotai, bibliotekos informacinė sistema integruota, jos veiklos procesai automatizuoti; didelė laisvai prieinamų spaudinių fondo dalis.

Silpnybės: fundamentalūs humanitarikos šaltiniai, ypač užsienio leidiniai, galėtų būti kaupiami nuosekliau ir gausiau.

5. Studijų eiga ir jos vertinimas

Priėmimo į studijas reikalavimai yra suformuluoti laikantis LR Mokslo ir studijų įstatymo (Žin., 2009, Nr. 54-2140), VDU Statuto, VDU Studijų reguliavimo. Programoje studijuoja daugiausiai lituanistai, tačiau be papildomų egzaminų pagal konkursinį balą į programą priimami visi humanitarinių studijų krypties bakalai. Per pastaruosius penkerius metus į LSP studijas priimtųjų bendras aritmetinis konkursinių balų vidurkis buvo 8. Ekspertams išanalizavus programos eigą paaiškėjo, kad nefilologinės krypties laipsnį įgiję studentai programoje yra itin retai pasitaikantys atvejai ir tai tik dar kartą patvirtina lituanistinę šios programos tapatybę. Didžiausias priimtųjų skaičius 2011 m. siekė 16 asmenų. Per penkerius (2007-2011) metus studijuoti programoje buvo priimti 55, tad vidutiniškai kas metai buvo priimama po 11 studentų. Iš 55 priimtųjų 44 baigė studijas ir įgijo magistro laipsnį, taigi, per metus studijas baigia vidutiniškai beveik 9 studentai. Studentų pasiekimų vertinimo sistema yra aiški, vieša ir tinkama studijų rezultatams įvertinti, nors pažymėtina, kad magistrinių darbų vertinimų balai yra per aukšti, ne visuomet adekvatūs rezultatui.

Studijų laikotarpiu studentai skatinami įsitraukti į mokslinę ir kūrybinę veiklą – dalyvauti mokslinėse konferencijose, rengti publikacijas, taip pat turi galimybę dalyvauti Akademinio

literatų klubo veikloje. Studentai skaito pranešimus respublikinėse ir tarptautinėse studentų, jaunųjų mokslininkų konferencijose, dalyvauja Vilniaus universiteto ir Lietuvių literatūros ir tautosakos instituto rengiamoje akademinės vasaros stovyklos programoje, įsijungia į kūrybinių konkursų veiklą. Tačiau atsižvelgiant į studijų programos profilį, vertėtų studentus paskatinti aktyviau rašyti bei publikuoti, pavyzdžiui, recenzijas.

Socialinė parama studentams skiriama valstybės nustatyta tvarka, taip pat studentai turi galimybę gauti papildomas, universiteto skirtas stipendijas, tačiau papildomomis studentų finansavimo galimybėmis studentai aktyviai nesinaudoja, jų ieško vangiai ir yra mieliau linkę tiesiog įsidarbinti. Kyla pavojus, kad tai juos gali atitraukti nuo mokslinių interesų ir menkinti studijų kokybę. Nors savianalizės suvestinėje yra nurodytas ne vienas fakulteto mecenatas ir galimas papildomos stipendijos šaltinis, bet nė vienas dabartinis magistrantas negauna papildomos paramos ir nelabai žino apie galimybes į ją pretenduoti. Mokantiems už studijas, sunkiai besiverčiantiems studentams numatyta galimybė sumažinti studijų mokesčių.

Studijų proceso organizavimo principai yra aiškūs. Numatyta galimybė studentams susidaryti individualius studijų planus bei įskaityti neformaliuoju būdu įgytas kompetencijas. Egzaminų perlaikymo ir dalykų kartojimo procedūros aiškiai yra apibrėžtos vidiniuose VDU dokumentuose. Paskaitos ir kiti akademiniai užsiėmimai organizuojami popietiniu laiku, dirbantiems studentams sudarant patogias sąlygas studijuoti. Sveikintina, jog praktinių tiriamųjų projektų metu studentai skatinami savarankiškai pasirengti tam, kad galėtų suformuluoti ir pagrįsti savo būsimo baigiamojo darbo temą ir problematiką, kuri aptariama laisvai pasirenkant galimą baigiamojo darbo vadovą iš programą vykdančių dėstytojų.

Nors studentams yra sudaryta galimybė išvykti studijuoti į užsienio aukštąsias mokyklas, išvykstančių studentų dalinėms studijoms procentas nedidelis – vertinamuoju laikotarpiu galimybė pagal mainų programas studijuoti užsienyje pasinaudojo du studentai. Verta pastebėti, kad atvykstančių studentų skaičius yra didesnis negu išvykstančių.

Dalyko studijos baigiamos studentų apklausa pagal VDU Studijų kokybės centro parengtą metodiką. Per programos teikimo trukmę įvertinami visi privalomieji dalykai ir visi studentų pasirinkti dalykai. Apklausos rezultatai svarstomi katedroje, dekanato posėdyje ir fakulteto taryboje. Ekspertų pokalbyje su studentais buvo išreikštas studentų pasitenkinimas dėl studijų eigos ir pačių studentų galimybių dalyvauti jį vykdydme, kolegiško mokslininkų ir studentų bendradarbiavimo.

Pagrindinės srities stiprybės ir silpnybės

Stiprybės: studentai skatinami savarankiškai formuluoti ir pagrįsti būsimojo baigiamojo darbo temą ir problematiką praktinių tiriamųjų projektų metu. Fakultete yra daug kultūrinių,

Studijų kokybės vertinimo centras

meno ir visuomeninių renginių, į kuriuos aktyviai įsijungia programos studentai. Studentai ir absolventai yra patenkinti savo profesine realizacija, studijos pateisina jų lūkesčius.

Silpnybės: studentų mokslo tiriamieji interesai silpnoki. Galimybės dalyvauti tarptautinėse mainų programose sudaromos, tačiau motyvacija jose dalyvauti menka. Studentai neieško papildomo studijų finansavimo galimybių.

6. Programos vadyba

Programos vadyba vykdoma ir plėtojama pakankamai rūpestingai. Didžiausia atsakomybė už jos vykdymą tenka VDU Lietuvių literatūros katedrai, programos vieta bendroje universiteto studijų sistemoje rūpinasi fakulteto vadovybė. Programos valdyme aktyviai dalyvauja studentai. Artimai bendradarbiaujama su socialiniais partneriais Kauno mieste, gal šiek tiek per menkai – su socialiniais ir akademiniais partneriais iš kitų Lietuvos miestų ar užsienio. Periodiškai renkami ir analizuojami duomenys bei kita informacija apie programos įgyvendinimą, programa nuolat atnaujinama ir tobulinama, ieškoma kuo adekvatesnio ryšio tarp išsikeltų uždavinių ir jų įgyvendinimo. Dėl programos eigos diskutuojama katedroje ir su studentais. Programa buvo atnaujinta remiantis 2009 m. gautomis ekspertų išvadomis, tai rodo, jog programos vidinio ir išorinio vertinimo rezultatai pakankamai veiksmingai panaudojami tobulinant programą.

Programos vykdytojų ryšiai su darbdaviais (ypač Kauno miesto ir regiono) yra pakankami, sistemingi ir kūrybingi. Programos vykdytojai ir studentai Kauno mieste iš tiesų atlieka svarbią kultūrinę ir intelektualinę misiją, kurios vertė neabejotina (atliekamos daug naujų kūrybinių iniciatyvų Kauno regionui teikiančios praktikos muziejuose, leidyklose ir kitur). Darbdavių (leidėjų, kultūros ir muziejų darbuotojų, redaktorių) nuomonė apie absolventus yra teigiama, jie yra patenkinti absolventų kompetencija ir pasirengę priimti gabius ir veiklius absolventus, nors pažymi, kad aukštos kvalifikacijos knygų leidėjų, redaktorių, pasirengusių redaguoti akademinio pobūdžio leidinius, vis dar trūksta. Dalis absolventų renkasi mokslinės karjeros kelią, tęsia studijas įstoję į doktorantūrą.

2011 m. spalį buvo vykdyta ir absolventų apklausa, rekomenduotina tokias apklausas vykdyti periodiškai. Remiantis rezultatais bei pokalbiu su programos absolventais, galima teigti, kad absolventai programą vertina gerai bei mano, kad studijų metu jiems buvo suteiktos profesinei veiklai reikalingos kompetencijos. Iš 26 atsakiusių studentų, 14, t.y. daugiau negu pusė, dirba tiesiogiai su specialybe susijusį darbą.

Kaip programos vadybos tobulinimo perspektyva galėtų būti koordinuotų veiksmų sistemos sukūrimas, siekiant padėti įsidarbinti absolventams. Fakultete neveikia tokia institucija (karjeros centras ar pan.), kuri tiesiogiai užsiimtų studentų ir absolventų įdarbinimu, informacijos

apie įsidarbinimo galimybes sklaida, ryšių su potencialiais darbdaviais palaikymu, absolventų apklausa jų užimtumo aspektais.

Dėstytojai talpina medžiagą studijoms internete, tačiau katedros, atsakingos už magistro studijų programos vykdymą, internetinis puslapis yra neišsamus, jame vangiai atnaujinama informacija.

Pagrindinės srities stiprybės ir silpnybės

Stiprybės: nuolatinis programos tobulinimas ir atnaujinimas, sėkmingas vidinio ir išorinio vertinimo rezultatų panaudojimas. Ir po studijų išlieka bendradarbiavimo ryšiai tarp programos vykdytojų ir absolventų.

Silpnybės: partnerių ir socialinių dalininkų dažniausiai ieškoma tik Kauno mieste ir regione, socialinis bendradarbiavimas galėtų būti labiau išplėstas. Universitete nėra koordinacinės sistemos, galinčios padėti įsidarbinti absolventams. Studentai dalyvauja programos veiksmingumo užtikrinimo veikloje, tačiau nebuvo įtraukti į savianalizės rengimo grupę.

III. REKOMENDACIJOS

1. Konkretizuoti lituanistinę programos misiją, atidžiau rūpintis jos tikslais. Užtikrinti, kad vykdomi dėstytojų moksliniai tyrimai būtų intensyviau susieti su vykdoma „Literatūros ir spaudos“ programa ir jos tikslais, o studijų eigos rezultatai, ypač baigiamieji darbai, labiau būtų susieti su programos išskirtinumo pagrindu.
2. Pagal galimybes didinti personalo įvairovę, siekti, kad dalyką dėstančiojo mokslinės kompetencijos labiau atitiktų dalyko turinį. Pasitelkti kompetentingų kviestinių dėstytojų.
3. Aktyviau skatinti mokslinius studentų interesus, kritinę mintį, intensyviau ieškoti galimybių gauti paramą studijoms.
4. Labiau skatinti dėstytojų ir studentų judumą bei mainus su kitomis Lietuvos ir užsienio mokslo ir studijų institucijomis, plėtoti ilgalaikių stažuočių praktiką.
5. Rūpintis nuosekliu fundamentalių humanitarinių išteklių kaupimu.

IV. APIBENDRINAMASIS ĮVERTINIMAS

Vytauto Didžiojo universiteto studijų programos *Literatūra ir spauda* (valstybinis kodas – 621Q20006) vertinama teigiamai.

Eil. Nr.	Vertinimo sritis	Srities įvertinimas, balais
1	Programos tikslai ir numatomi studijų rezultatai	3
2	Programos sandara	3
3	Personalas	3
4	Materialieji ištekliai	3
5	Studijų eiga ir jos vertinimas	3
6	Programos vadyba	3
	Iš viso:	18

- 1-Nepatenkinamai (yra esminių trūkumų, kuriuos būtina pašalinti)
- 2-Patenkinamai (tenkina minimalius reikalavimus, reikia tobulinti)
- 3-Gerai (sistemiškai plėtojama sritis, turi savitų bruožų)
- 4-Labai gerai (sritis yra išskirtinė)

Grupės vadovas:

Prof. dr. Dainora Pociūtė-Abukevičienė

Dr. Donata Mitaitė

Grupės nariai:

Dr. Dainius Vaitiekūnas

Kotryna Peilakauskaitė